

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Комисия за енергийно
и водно регулиране

[TLP-WHITE]

Ниво 0

РЕШЕНИЕ

№ ТК-1

от 06.02.2025 г.

КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

на закрито заседание, проведено на 06.02.2025 г., след като разгледа искане по писмо с вх. № Е-15-59-14 от 28.05.2024 г. от „Ай Си Джи Би“ АД за одобрение по отношение на предлагането на заделения за предлагане на „Подход за участие в годишните търгове за капацитет съгласно тържния календар, публикуван от Европейската мрежа на операторите на преносни системи за газ ЕМОПС”, установи следното:

С писмо с вх. № Е-15-59-14 от 28.05.2024 г. (изх. № V-10 от 28.05.2024 г.) „Ай Си Джи Би“ АД е поискало от Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) и от Регулаторния орган за енергия, отпадъци и вода на Р Гърция (Регулаторния орган на Р Гърция) одобрение на „Подход за участие в годишните търгове за капацитет съгласно тържния календар, публикуван от Европейската мрежа на операторите на преносни системи за газ ЕМОПС” (Подхода). Подходът включва четири предложения, както следва: предлагането на неосвободения капацитет като „конкуриращи се капацитети“ в точката на междусистемно свързване на газопровода IGB с Трансадриатическия газопровод (ТАР) и точката на междусистемно свързване с газопреносната мрежа на националния системен газопреносен оператор на Р Гърция DESFA; предлагането на годишен прекъсваем капацитет в обратна посока на точката на междусистемно свързване с „Булгартрансгаз“ ЕАД и на точката на междусистемно свързване с ТАР за 1 газова година; предлагане на неосвободения твърд капацитет в права посока на точката на междусистемно свързване с ТАР като негрупиран на годишните търгове през юли 2024 г. и на всички краткосрочни търгове за капацитет (тримесечни, месечни, дневни) на точката на междусистемно свързване с ТАР, както и одобрение относно процентното заделяне на капацитет спрямо техническия съгласно Регламент (ЕС) 2017/459 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределяне на капацитет в газопреносни системи и за отмяна на Регламент (ЕС) № 984/2013 (Регламент (ЕС) 2017/459, Регламента).

С писмо с вх. № Е-15-59-14 от 15.08.2024 г. (изх. № VIII-12 от 14.08.2024 г.), „Ай Си Джи Би“ АД е представило разяснения и изменения на първите две предложения в Подхода.

Въз основа на извършения анализ на фактите и обстоятелствата, се установи следното:

С Решение № Р-ВО-2 от 08.08.2018 г. на КЕВР и Решение № 768/2018 на Регулаторния орган на Р Гърция е прието Окончателно съвместно решение от м. август 2018 г. на националните регулаторни органи (НРО) относно заявлението за освобождаване на „Ай Си Джи Би“ АД. С това решение на „Ай Си Джи Би“ АД е предоставено временно освобождаване от задълженията за: независимост на оператора по чл. 81в от Закона за енергетиката (ЗЕ), предоставяне на достъп и регулиране на цените на предоставяните услуги в съответствие с правилата и условията на част четвърта от същото решение. Временното

освобождаване е предоставено за срок от 25 години от датата на търговска експлоатация. „Ай Си Джи Би“ АД е титуляр на лицензия № Л-576-06 от 04.11.2021 г. за дейността „пренос на природен газ“ за територията на Р България.

С Решение № СН-1 от 01.07.2022 г. КЕВР и Решение № 593 от 30.06.2022 г. Регулаторният орган на Р Гърция са приели Окончателно съвместно решение за сертифициране на „Ай Си Джи Би“ АД като независим преносен оператор.

Съгласно Регламент (ЕС) 2017/459 операторите на преносни системи предлагат капацитет посредством една или ограничен брой съвместни уеб-базирани платформи за резервиране. Търговете за капацитетни продукти на платформите за резервиране се извършват съгласно тръжен календар, публикуван от ЕМОПС за всяка газова година. Съгласно чл. 11 от Регламента чрез тръжната процедура се предлага годишен стандартен продукт за капацитет най-малко за следващите 5 газогодини и най-много за следващите 15 газогодини.

„Ай Си Джи Би“ АД е длъжно въз основа на Регламент (ЕС) 2017/459 да предлага неосвободения капацитет (с изключение на заделения капацитет, който ще се предлага на краткосрочна база) на годишните търгове съгласно тръжния календар, публикуван от ЕМОПС. Търгът за резервиране на твърд годишен капацитетен продукт за газова година 2024/2025 е бил насрочен за 01.07.2024 г.

В писма вх. № Е-15-59-14 от 28.05.2024 г. и вх. № Е-15-59-14 от 15.08.2024 г. „Ай Си Джи Би“ АД е поискало одобрение от КЕВР и Регулаторния орган на Р Гърция на Подход относно предлагане на капацитет на годишните търгове за капацитет през 2024 г., както следва:

1. „Ай Си Джи Би“ АД да предложи неосвободения капацитет като „конкуриращи се капацитети“ между точката на междусистемно свързване IP TAP/IGB (21Z000000000472E Komotini KOMOTINI-TAP-IGB) и IP DESFA/IGB (21Z0000000005398 KOMOTINI-DESFA/IGB) на всички търгове за годишни стандартни продукти за капацитет и всички търгове за тримесечни, месечни, дневни и в рамките на деня стандартни продукти за капацитет. „Ай Си Джи Би“ АД ще предлага капацитет като „конкуриращи се капацитети“ на IP DESFA/IGB само при условие, че IP DESFA/IGB е в търговска експлоатация или след официално потвърждение на датата на търговска експлоатация.

„Ай Си Джи Би“ АД посочва, че капацитетът на една от тези точки не може да бъде разпределен без автоматично намаляване (изцяло или частично) на капацитета на другата точка. Според дружеството, за да предоставя преносни услуги трябва да бъде намален предлагания капацитет и на двете точки на междусистемно свързване в Р Гърция до общия технически капацитет на IP Стара Загора. Поради това, наличният капацитет следва да бъде предлаган като „конкуриращи се капацитети“. „Ай Си Джи Би“ АД е посочило, че е сключило споразумение с TAP и DESFA по чл. 8, пар. 2, изр. 3 от Регламент (ЕС) 2017/459 за предлагане на капацитет като „конкуриращи се капацитети“ между горепосочените точки на междусистемно свързване.

2. „Ай Си Джи Би“ АД да предложи на годишните търгове през юли 2024 г. годишен прекъсваем капацитет в обратна посока на IP с „Булгартрансгаз“ ЕАД (58Z-IP-00034-STZ-Bulgartransgaz EAD) и на IP с TAP (21Z000000000472E Komotini KOMOTINI-TAP-IGB), само за газова година 2024/2025 (само за тази една газова година).

„Ай Си Джи Би“ АД посочва, че поради технически ограничения DESFA към момента не предлага входен капацитет, а само изходен капацитет към газопровода IGB, свързан с доставки от FSRU-Alexandroupolis. Прекъсваемият поток в обратна посока на газопровода IGB е „виртуален поток“, поради което дружеството счита, че динамичната обстановка на пазара на природен газ налага оценката на газовия пазар и на потенциалните потоци от север към юг да се извършва на годишна база.

3. „Ай Си Джи Би“ АД да предложи неосвободения твърд капацитет в права посока на точката на междусистемно свързване с TAP като негрупиран на годишните търгове през юли

2024 г. Също така, дружеството да продължи да предлага негрупиран капацитет на всички краткосрочни търгове за капацитет (тримесечни, месечни, дневни) на точката на междусистемно свързване с TAP, освен ако НРО не решат друго или обстоятелствата не се променят, налагайки преоценка.

„Ай Си Джи Би“ АД посочва, че след въвеждане в търговска експлоатация на точката на междусистемно свързване с DESFA, същата ще бъде достъпна само за потребители на FSRU Alexandroupolis. В тази връзка единствената възможност за пренос на природен газ от газопреносната система на DESFA до системата на „Ай Си Джи Би“ АД ще продължи да бъде чрез точката на междусистемно свързване с TAP и продукта за капацитет „маршрут 3“.

4. „Ай Си Джи Би“ АД иска одобрение от КЕВР и Регулаторния орган на Р Гърция в съответствие с изискването на чл. 8, параграфи 6 и 7 от Регламент (ЕС) 2017/459, да задели за всяка година от следващите 5 газови години във всяка точка на междусистемно свързване 10% от съществуващия технически капацитет като капацитет за краткосрочни продукти, който да се заделя от неосвободения капацитет на газопровода IGB съгласно Окончателното съвместно решение.

„Ай Си Джи Би“ АД твърди, че това предложение съответства на подхода, одобрен от двата НРО със Съвместно решение на енергийните регулаторни органи относно годишните търгове за капацитет, които ще се провеждат от „Ай Си Джи Би“ АД в съответствие с тръжния календар на Европейската мрежа за преносните оператори на газ от м. юни 2023 г. (Съвместно решение за годишните търгове през 2023 г.), а именно да се заделя 10% за първите пет години и 20% за следващите периоди от шестата година нататък, съгласно разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/459. В тази връзка дружеството посочва, че вече се е консултирало с релевантните заинтересовани страни (съседни оператори на преносни системи Bulgartransgaz EAD, TAP и DESFA) относно пропорцията на капацитета за заделяне и е синхронизирало подхода си с тях, за да поддържа ефективността на пазара и консистентност във всички точки на междусистемно свързване. „Ай Си Джи Би“ АД посочва също, че тъй като при годишните търгове през 2024 г., координирани със съседните оператори на преносни системи, годишните продукти за капацитет са предложени за период от пет години, дружеството търси одобрение за тази продължителност, принципно идентично с вече одобрения подход. Според „Ай Си Джи Би“ АД, приложението на Съвместно решение за годишните търгове през 2023 г. на двата НРО извън контекста на търговете през 2023 г. би довело до правна несигурност и неяснота.

По отношение на искането на „Ай Си Джи Би“ АД да предложи неосвободения капацитет като „конкуриращи се капацитети“ съгласно Регламент (ЕС) 2017/459 между точката на междусистемно свързване IP TAP/IGB (21Z000000000472E KOMOTINI KOMOTINI-TAP-IGB) и IP DESFA/IGB (21Z0000000005398 KOMOTINI-DESFA/IGB) на всички търгове за годишни стандартни продукти за капацитет и всички търгове за тримесечни, месечни, дневни и в рамките на деня стандартни продукти за капацитет. „Ай Си Джи Би“ АД ще предлага капацитет като „конкуриращи се капацитети“ на IP DESFA/IGB само при условие, че IP DESFA/IGB е в търговска експлоатация или след официално потвърждение на датата на търговска експлоатация.

Съгласно чл. 3, т. 14 от Регламент (ЕС) 2017/459 „конкуриращи се капацитети“ означава капацитети, за които наличният капацитет в една точка от мрежата не може да бъде разпределен, без да бъде намален изцяло или частично наличният капацитет в друга точка от мрежата.

На основание чл. 8, пар. 2 от Регламент (ЕС) 2017/459 за всички точки на междусистемно свързване се прилага тръжна процедура от един и същ вид. Съответните тръжни процедури започват едновременно за всички засегнати точки на междусистемно свързване. При всяка тръжна процедура, свързана с даден стандартен продукт за капацитет, се разпределя капацитет независимо от всяка друга тръжна процедура, освен когато се

разпределя добавен капацитет или в случаи, в които при съгласие от страна на пряко участващите оператори на преносни системи и след одобрение на съответните национални регулаторни органи се разпределя конкурентен капацитет.

Предвид горното и поради техническите възможности на газопровода IGB и наличието на две входни точки на междусистемно свързване с DESFA и TAP на територията на Р Гърция, следва да се отбележи, че само една от тях е в състояние да осигури целия техническия капацитет на газопровода IGB. Резервирането на капацитет в една от тези точки повлиява на капацитета в другата точка. Точките за междусистемно свързване на газопровода IGB с TAP и DESFA ще се третират еднакво, тъй като между тях ще се предлагат конкуриращи се капацитети. С предлагането на конкуриращи се капацитети ще се даде възможност на ползватели да оптимизират газовите потоци, пренасяйки природен газ от Р Гърция до Р България през IGB, като по този начин се гарантира защитата на интересите на мрежовите ползватели.

Този подход съответства на подхода, възприет от НРО по отношение на годишните търгове през 2023 г. и е обоснован.

По отношение на искането на „Ай Си Джи Би“ АД да предложи по време на годишните търгове през 2024 годишен прекъсваем капацитет в обратна посока само на точките на междусистемно свързване с „Булгартрансгаз“ ЕАД и с TAP за 1 газова година:

Следва да се отбележи, че точката на междусистемно свързване на газопровода IGB с DESFA в посока север-юг свързва газопровода IGB единствено с терминала за регазификация FSRU Alexandroupolis, който е входна точка на гръцката газопреносна система, поради което ако в тази точка на междусистемно свързване бъде предложен годишен прекъсваем капацитет в обратна посока, същият е невъзможен да бъде реализиран. За да отговори на динамиката на газовия пазар и потенциалните потоци от север на юг на годишна база е обосновано „Ай Си Джи Би“ АД да предлага годишен прекъсваем обратен капацитет за 1 газова година, само на точката на междусистемно свързване с „Булгартрансгаз“ ЕАД и точката на междусистемно свързване с TAP, като се извършва преоценка на годишна база.

Този подход съответства на подхода, възприет от НРО по отношение на годишните търгове през 2023 г. Следва да се има предвид, че прилагането му от страна на оператора на преносна система не изисква изрично произнасяне от страна на НРО, доколкото е в съответствие с одобрената от НРО регулаторна рамка, съгласно която функционира „Ай Си Джи Би“ АД.

По отношение на искането на „Ай Си Джи Би“ АД да предложи неосвободения твърд капацитет в права посока на точката на междусистемно свързване с TAP като негрупирен на годишните търгове през юли 2024 г., както и да продължи да предлага негрупирен капацитет на всички краткосрочни търгове за капацитет (тримесечни, месечни, дневни) на точката на междусистемно свързване с TAP, освен ако НРО не решат друго или обстоятелствата не се променят, налагайки преоценка:

Следва да се отбележи, че към настоящия момент, единствената възможност за пренос на природен газ от газопреносната мрежа на DESFA до междусистемния газопровод IGB, е посредством TAP и техния капацитетен продукт „маршрут 3“. Мрежови ползвател, който е резервирал продукт „маршрут 3“ в TAP, не може да резервира групирен капацитет на изход TAP и вход IGB. Това от своя страна е пречка за пренос на природен газ от DESFA до IGB, освен за освободените ползватели на IGB, които имат резервиран дългосрочен входен капацитет в IGB и имат възможността да го ползват в комбинация с „маршрут 3“ в TAP. Тази ситуация възпрепятства достъпа до капацитет на IGB в права посока и не позволява максимизирането на газовите потоци към България, което има съответно въздействие върху диверсификацията на доставките на природен газ.

На основание чл. 8, пар. 4 от Регламент (ЕС) 2017/459 правилата за стандартни продукти за капацитет, посочени в член 9, и търговете, посочени в членове 11-15, се прилагат за групирания капацитет и негрупирания капацитет в точка на междусистемно свързване. Следва да се има предвид, че прилагането на тези разпоредби от страна на оператора на преносна система не изисква изрично произнасяне от страна на НРО, доколкото е в съответствие с одобрената от НРО регулаторна рамка, съгласно която функционира „Ай Си Джи Би“ АД.

По отношение на искането на „Ай Си Джи Би“ АД да се одобри заделяне за всяка година от следващите 5 газови години във всяка точка на междусистемно свързване на 10% от съществуващия технически капацитет като капацитет за краткосрочни продукти, който да се заделя от неосвободения капацитет на газопровода IGB:

Съгласно чл. 8, пар. 6 от Регламент (ЕС) 2017/459 количество, равно на поне 20% от съществуващия технически капацитет във всяка точка на междусистемно свързване, се заделя и предлага в съответствие с параграф 7 от същия регламент. Ако наличният капацитет е по-малък от дела на подлежащия на заделяне технически капацитет, се заделя целият наличен капацитет. Този капацитет се предлага в съответствие с параграф 7, буква „б“, докато всеки друг заделен капацитет се предлага в съответствие с параграф 7, буква „а“ от регламента.

Съгласно чл. 8, пар. 7, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2017/459 заделеният капацитет съгласно параграф 6 се предлага при спазване на следните разпоредби: количество, равно на поне 10% от съществуващия технически капацитет във всяка точка на междусистемно свързване, се предлага не по-рано от момента на ежегодния търг за годишен капацитет, предвиден в член 11 и провеждан в съответствие с тръжния календар по време на петата газогодина, предхождаща началото на съответната газогодина.

Съгласно чл. 8, пар. 9 от Регламент (ЕС) 2017/459 точният дял на заделения съгласно параграфи 6 и 8 от същия регламент капацитет се обсъжда със заинтересованите страни, съгласува се между операторите на преносни системи и се одобрява от националните регулаторни органи за всяка точка на междусистемно свързване. Националните регулаторни органи по-специално обмислят заделянето на по-големи дялове капацитет за по-кратък срок, за да се избегне блокирането на пазарите за доставки надолу по веригата.

„Ай Си Джи Би“ АД посочва, че това предложение съответства на подхода, одобрен от двата НРО със Съвместно решение за годишните търгове през 2023 г., а именно да се заделя 10% за първите пет години и 20% за следващите периоди от шестата година нататък, съгласно разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/459. Предвид горното, следва да се отбележи, че чрез поисканото заделяне на капацитет от съществуващия технически капацитет във всяка точка на междусистемно свързване ще се осигури предлагане на краткосрочни стандартни продукти за капацитет, което е в изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) 2017/459.

Следва да се има предвид, че няма данни на годишните търгове през 2023 г. дружеството да е предлагало капацитет за повече от 5 години. В този смисъл предложението на „Ай Си Джи Би“ АД, изложено в писмо с изх. № V-10 от 28.05.2024 г. попада и е в съответствие с първата част от одобреното предложение със Съвместно решение за годишните търгове през 2023 г. на двата НРО и не налага неговото изменение. Доколкото не е налице изменение на предложените условия за заделяне на технически капацитет съгласно чл. 8, параграфи 6 и 7 от Регламент (ЕС) 2017/459 Съвместно решение за годишните търгове през 2023 г. на двата НРО следва да продължи да се прилага, като не е налице необходимост от провеждане на нова процедура по обсъждане и съгласуване, съответно ново произнасяне от НРО съгласно чл. 8, параграф 9 от Регламент (ЕС) 2017/459.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 8 от Регламент (ЕС) 2017/459 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно

механизмите за разпределяне на капацитет в газопреносни системи и за отмяна на Регламент (ЕС) № 984/2013,

КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

РЕШИ:

Приема Съвместно решение на енергийните регулаторни органи относно годишните търгове за капацитет, които ще се провеждат от „Ай Си Джи Би“ АД в съответствие с тръжния календар на Европейската мрежа на операторите на преносни системи за газ през газова 2024/2025 г., приложение и неразделна част от това решение.

Решението подлежи на обжалване в 14 (четиринадесет) дневен срок пред Административен съд София-град.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

ИВАЙЛО КАСЧИЕВ

(съгласно Заповед № ЧР-ТР-28 от 03.02.2025 г.)